

A. תוכנית ההכשרה

תוכנית ההכשרה תכלול את המרכיבים הבאים:

(1) מטרות ההכשרה ויעידה;

(2) מבנה הקורס;

(3) נושאי ההכשרה;

(4) שיטות הדראה;

(5) המטלות שיטולו על החניכים.

מוסד הלימוד יתאר בפירוט את תוכניות ההכשרה הנוהגות אצלו.

כדי לסייע למוסד הלימוד במשימה זו אוותרו היעדים הבסיסיים של תוכנית ההכשרה להשיג (ראה פירוט להלן).

הנחת יסוד היא, כי ישנן דרכים וגישות שונות לבניית תוכנית הכשרה נאותה.

מומלץ כי מוסד הלימוד יציג מערכי שיעור ברורים.

מערכי השיעור יכלולו: (1) תיאור היעד; (2) הפרקים הרלוונטיים בתוכנית ההכשרה העוסקים בהשגת יעד זה; (3) חומרי הדראה המשמשים להשגת היעד; (4) שיטות הדראה המשמשות להשגת היעד.

B. יעדי ההכשרה

בבוא הוועדה לקבוע מהם היעדים הבסיסיים של תוכנית ההכשרה לשאוף ולהשיג בסופה של ההכשרה, עמד לנגד עני הוועדה, בין היתר, אורך ההכשרה כפי שנקבע בתקנה 3א לתקנות מינוי מפער, המכתייב באופן טבעי את היקף הנושאים בהם יכולה תוכנית ההכשרה לעסוק.

הועדה ממליצה לקבוע את יעדיו ההכשרה הבאים:

- 1) הבנה תיאורטיבית של מאפייני הקונפליקט ומרקוריונו;
- 2) הבנה תיאורטיבית של גישות וסגנונות שונים לפתרון קונפליקטים;
- 3) יכולת להסביר את יתרונותיו של הליך הגישור כחלופה לפתרון קונפליקטים.

בעניין זה מומלץ לעסוק בנושאים הבאים:

א) הבסיס הערבי של הגישור;

ב) הרקע התפתחותי של הליך הגישור בארץ ובעולם;

ג) מודלים שונים בגישור ואפשרויות יישום;

ד) הבנה ויישום של מושגים מרכזיים בתהליך הגישור, כגון:

- המציגות מול תפיסת המציאות על ידי הצדדים;

- אינטרסים מול עמדות;

- אסטרטגיות בניהול משא ומתן משלב;

- תהליכי פתרון בעיות;

ה) הכרת הליך הגישור על שלביו השונים;

4) יכולת לתאר ולהבין את תפקיד המגשר והשפעתו על הליך הגישור ועל הצדדים;

5) הבנת הסוגיה של שמירה על נייטרליות והגינות;

6) מדעות ופתרונות לקיים של סגנון אישי, העדפות אישיות ודעתות קדומות המהוות תוכר של הרקע האישי של המגשר וניסיונו;

7) סוגיות מרכזיות הקשורות בניהול הליך הגישור.

בעניין זה מומלץ לעסוק בנושאים כגון:

א) הכרת התהליכי של הטרופות הצדדים להליך הגישור;

ב) יכולת לדון בתוצאות האפשריות של שימוש בחלופות שונות ליישוב הקונפליקט;

ג) יכולת לעורוך הסכם בין הצדדים לבין המגשר (הכרות עם ההסכם הנוכחי בין בעלי הדין ומפער – תקנות בתי המשפט (פישור), התשנ"ג - 1993);

ד) הבנת הדרך לצירת יחסי עבודה ותהליכי בונה של פתרון בעיות עם הצדדים;

ה) הקשבה פעילה והגדלה מחדש;

- ו) הבנת הדרך להקלת התקשרות בין הצדדים;
- ז) הבנת הדרך לסייע לצדים להגדרה ולמקד את נושאי המחלוקת על פי צורכיהם השונים;
- ח) הבנת הדרך לסייע לצדים לנחל משא ומtan;
- ט) הבנת הדרך לסייע לצדים באופן יצירתי למצוא حلופות שונות ליישוב הסכסוך אשר יענן על צורכיהם;
- י) הבנת הדרך לסייע לצדים לבחון ולהעריך את הפתרונות השונים העומדים על הפרק, ולהגיע להחלטה;
- יא) הכרת הדרכים לניסוח ההסכמות אליהן הגיעו הצדדים;
- יב) הכרת הסוגיה של יחס הכוחות בין הצדדים והביטוי לכך בהליך הגישור;
- ט) כליל האתיקה וסוגיות אחרות בעבודת המגשר, לרבות דיון בתקנות בתים המשפט (פישור), התשניניג – 1993;
- ט) הכרות עם גופים מקצועיים, ספרות מקצועית וכתבי עת בתחום הגישור;
- טט) ידע בסוגיות מיוחדות:

 - א) בחינת ההתאמה של קונפליקט לגישור והכרת המגבליות;
 - ב) דרכי הפניה לגישור (ולונטרי, מנדטורי, חוות ועוד);
 - ג) הבחנה בין גישור הקשור בתבטים המשפט לגישור במסגרת אחרות;
 - ד) רגישות ומודעות לנושאים העשויים להשפיע על נוכנותם של הצדדים לשות פעולה עם הליך הגישור (תרבות, מוצא אתני, מין, גיל, דת, שפה ועוד);
 - ה) תפוקדו של המגשר בגישור בו נוכחים עורכי דין;
 - ו) תפקידם של עורכי הדין בהליך הגישור;
 - ז) הפסקת הליך הגישור;
 - ח) אחריות המגשר;
 - ט) התיעצות וקבלת חוות דעת ממומחים חיצוניים להליך הגישור.

- טטט) הוועדה סבורה כי בענייני משפחה יש צורך במידע נוסף בסוגיות מיוחדות לגישור במשפחה:

 - א) סוגיות פסיכולוגיות אישיות ובינאישיות הנוגעות לפרידה ולמשבר הגירושין והסתגלות אליו (כולל התייחסות לממצאים אמפיריים עדכניים);
 - ב) סוגיות אופייניות לקונפליקט הגירושין;

- ג) המערכת החוקית במעמד אישי והשלכותיה על הליך הגירוש (כולל ידע כללי בדיני משפחה, בתים המשפטם למשפחה ובתי דין דתניים);
- ד) דינמיקה משפחתית בראשיה מערכתית;
- ה) סוגיות הנוגעות לצורכיהם של ילדים במרחב הגירושין;
- ו) שיתוף ילדים וצדדים אחרים בהליך הגירוש;
- ז) המשפחה לאחר הגירושין;
- ח) אלימות במשפחה וגישור במצבים של אלימות;
- ט) כללה משפחתית;
- י) סוגיות בהסדרי חלוקתרכוש;
- יא) שיתוף פעולה בין בעלי המקצוע השונים העוסקים בהליך הגירוש במשפחה על היבטיו השונים - מטפלים ועורכי דין;
- יב) שיתוף פעולה בין בעלי המקצוע השונים המעורבים במשפחה המתגרשת - מטפלים, עורכי דין, פקידי סעד וכו';
- יג) סוגיות קונפליקטוالية נוספות במשפחה, כגון: אפוטרופסות,ירושה ועוד;
- יד) דילמות אתיות האופייניות לגירוש במשפחה, לרבות כללי אтика בתחום הגירוש המשפחתית;
- טו) הבחנה בין טיפול לגירוש;
- טז) ניסוח ההסכם שישמש כבסיס להסכם גירושין.

ג. חומרי הדרכה

מוסד הלימוד יציג את חומרי הדרכה והרשימה הביבליוגרפית הניטנים לחניכים במהלך ההכשרה.

מוסד הלימוד יפרט אם בחומר הדרכה המצו依 בידו נמצאים גם חומרי הדרכה יהודים לו, המשקפים את תפיסתו לגבי ההכשרה לגירוש.

חומר הדרכה יועד לרשות החניכים והוא יוכל לעיין בהם במהלך ההכשרה או אחרת.

ד. שיטות הדרמה

1) הוועדה סבורה כי לימוד הגישור, כמקצוע יישומי, ראוי שיתבצע באמצעות הקניית ידע מצד אחד, והקניית מיוםנות מצד שני.

הקניית ידע ראוי שתתבצע באמצעות הרצאות פרונטליות, דיוונים קבוצתיים וקריאה חומר מקצועני.

הקניית מיוםנות, על פי הספרות המקצועית, ראוי שתתבצע באמצעות התנסות מעשית וקבלת משוב על אותה התנסות.

מטרת ההתנסות היא לפתח אצל החניכים מודעות, ביטחון וניסיון מעשי כמגזרים והבנה של מרכיבות ההליך, הדילמות הנובעות ממנו והאפשרויות להתמודד עמן.

התנסות מעשית ראוי שתתבצע בשלבים, כאשר בשלב הראשון רוכש החניך את המיוםנות הנדרשת (כגון: הקשה פעילה ועוד) באמצעות תרגילים.

בשלב השני התלמיד משתמש במיוםנות שרכש בסימולציות מבוניות ומקבל משוב על דרך תפקודו.

לאור האמור לעיל, על מוסד הלימוד לאמץ את שיטות ההדרכה הבאות:

- א) הרצאות;
- ב) דיוונים קבוצתיים;
- ג) עבודות בכתב - לפי שיקול דעת המורים;
- ד) תרגילים;
- ה) סימולציות.

2) קיימת חשיבות רבה, כי החניכים יכירו ספרות מקצועית וכתבית עת מקצועיים.

על כן, יוטל על החניכים לקרוא חומר נוספים מחוץ לחומר הנלמד בכתבה, על פי רשימה שתינתן לחניכים על ידי המורים.

מוסד הלימוד יציג את השיטה על פיה תיבדק קריאת החומר על ידי החניכים.

3) בנוסף, החניכים יידרשו להגיש לפחות עבודה אחת בכתב, אישית או קבוצתית, שענינה סוגיות בגישה והיא תיעשה על סמך קריאת חומר מקצועני.

- 4) **תרגילים**
- א) תוכנית ההכשרה תכלול תרגילים בדרגת קושי ומורכבות בסולם עולה;
 - ב) התרגילים שייערכו יקיימו את מלא המומנויות הדרושים למגש;
 - ג) התרגילים ינהלו על ידי מורים או עוזרי מורים;
 - ד) כל חניך יקבל מהמורה או מעוזר המורה משוב בעל פה על השתתפותו בתרגילים.
- מוסד הלימוד יגיש תיאור מפורט של התרגילים הנכללים בתוכנית ההכשרה.

5) **סימולציות**

- א) כל חניך ייקח חלק במגש בשתי סימולציות לפחות;
 - ב) מוסד הלימוד יקדים לפחות מחצית משעות הלימוד בתוכנית לביצוע הסימולציות;
 - ג) מוסד הלימוד יספק הדוגמה של הליך גישור מתחילה ועד סוף (הדוגמה חייה או בוידאו);
 - ד) כל חניך יקבל מהמורה משוב בעל פה על השתתפותו במגש בסימולציה.
- מוסד הלימוד יגיש תיאור מפורט של הסימולציות שיבוצעו על ידי חניכיה, ההקשרים בהן יבוצעו ומטרותיהם.

ה. דרישות נוספות מתקנית ההכשרה

1) **מיון המועמדים לקורס**

מוסד הלימוד יציין אם קיימים אצל הליכים למיון המועמדים הפטונצייאליים להשתתפות בקורס¹⁰, ואם כן - יפרטם.

2) **אורך ההכשרה**

אורך ההכשרה הנדרש בהתאם לתקנה 3א לתקנות מינוי מפער הוא כדלקמן:

- א) הכשרה בסיסית בגישה כללי – מינimum של 40 שעות הוראה.
- ב) הכשרה בסיסית בגישה בענייני משפה – מינimum של 60 שעות הוראה.

¹⁰: חשוב לציין בהקשר זה, כי קיימת דעת בספרות הגורסת, כי אין לבצע מיון המועמדים להכשרה בגישה, הן מטעמים אידיאולוגיים והן מטעמים מעשיים. יש הסבורים, כי יש לעשות הבחנה בין מיון בשלב ההכשרה לבין מיון בשלב ההעסקה של אדם למגש. ראה למשל: דו"ח הוועדה האוסטרלית לעיל הערא, בעמ' 30 – 32.

ג) השלמה מהכשרה בסיסית בגישור כללי להכשרה בסיסית בגישור בענייני משפחה – מינימום של 20 שעות הוראה.

הועדה ממליצה לשנות את אורך ההכשרה הנדרש בהכשרה בסיסית בגישור כללי ולהרחבו לפחות ל- 60 שעות הוראה.

כמו כן, ממליצה הוועדה להרחב את התקף השעות הנדרשות כהשלמה מהכשרה בסיסית בגישור כללי להכשרה בסיסית בענייני משפחה לפחות ל- 30 שעות הוראה.

(3) תקופת ההכשרה

ההכשרה בגישור כללי ובגישור בענייני משפחה תבוצע בפרק זמן מקסימלי שלא יעלה על 6 חודשים וביחידות זמן של לפחות 4 שעות לפחות לפגישה.

(4) מספר החניכים בכיתה

מספר החניכים בכיתה לא יעלה על 25 איש.

(5) היחס בין מספר המורים למספר החניכים

מוסד הלימוד יציין ציון מהו היחס בין מספר המורים למספר החניכים בכל שלב בהכשרה. היחס בין מספר המורים למספר החניכים לא יעלה על 1:6.

(6) נוכחות החניכים בהכשרה

הועדה סבורה כי על מוסד הלימוד ומאניו להיות אחראים לנוכחות החניכים בתכנית ההכשרה.

חנייד שלא נכח בחלק מתכנית ההכשרה ישלים חלק זה, אם מוסד הלימוד מסוגל להעמיד לרשותו אפרוריות השלהמה.

בכל מקרה – לא יכול חנייד תעודה סיום אם לא נכח ב- 85% משעות ההכשרה.

(7) גיבוש תוכנית הלימוד

תכנית הלימוד של כל קורס תגובי שסופה 14 יום לפני תחילתו של הקורס ותעמוד לעיונים של החניכים.

נומד 24

לכון • ליטטי • הדרכה

8) סיום ההכשרה

א) תעודות

מוסד הלימוד יעניק בסיום כל קורס תעודה סיום לחניכים אשר השתתפו בהכשרה. בתעודה יצוין היקף השעות של הקורס והן יינטו רק לחניכים אשר מילאו את דרישת הנוכחות בקורס.

ב) הכשרה משלימה

מוסד הלימוד יספק לחניכים אשר נעדרו משיעורים במהלך ההכשרה, במידת האפשר, הכשרה משלימה.

9) הערכה

א) הערכת תכנית ההכשרה

מוסד הלימוד יקיים הערכתה של תכנית ההכשרה, במסגרתו יבצע כל חניך הערכתה של הקורס בעבר.

הערכתה תבוצע באמצעות טופס שיסופק על ידי מוסד הלימוד, ותכלול את המרכיבים הבאים: הערכת התכנים של הקורס, הערכת תהליך ההוראה והערכת המוראים.

ב) הערכת החניכים על ידי המוראים

הועדה סבורה כי הערכת החניך על ידי המורה יכולה שתעשה רק לאחר שהחניך עבר התנסות מודרcta בגישה.

התנסות מודרcta בגישה אפשרית בשני מסלולים עיקריים:

- 1) התנסות בתיקים המותנהלים בבתי המשפט (לדוגמה - תביעות קטנות);
- 2) התנסות בסימולציה מתמשכת של הליך הגישור. סימולציה מתמשכת מוגדרת כסימולציה המתחילה במפגש הפתיחה וההיכרות ונמשכת עד להשתתת הסכם או עד תום 60 דקות.

במצב הנוכחי, הנובע מאורכה של תקופת ההכשרה הבסיסית, על פי תקנות מינוי מפער, לא ניתן לאפשר לכל חניך להשתתף כמגשר בסימולציה מתמשכת או להתנסות, תזק הדרכה, כמגשר בתיקים המותנהלים בבתי המשפט.

על כן ממליצה הוועדה, כי מוסדות הלימוד יציעו לחניכיהם, כחלק מהמשך תהליכי השתלמות המקצועית שלהם, להתנסות באופן מודרך בגישה בתיקים המותנהלים בבתי המשפט או להתנסות בסימולציות מלאות של הליך גישור, אשר בסופן ניתן יהיה לבצע הערכה ראייה של החניך כמגשר.

1. מורים, עוזרי מורים ומומחים

1. כישורים

א. תכניות ההכשרה יעסקו מורים אשר עומדים בקריטריונים הבאים:

- 1) נמנים על רשות המגשרים של בתי המשפט;
- 2) ניסיון מקצועי במגזרים ב - 30 מקרי גישור לפחות, לאחר שנמנו על רשות המגשרים של בתי המשפט;
- 3) הכשרה משלימה מתמשכת בתחום הגישור;
- 4) ניסיון הדרכה בגישור ב - 2 קורסים לפחות (כעוזר מורה);
- 5) מוסד הלימוד יפרט גם כישורים נוספים של המורים, אם ישם, כגון השתלמות, הוראה, מחקר ופרסומים בספרות המקצועית.

ב. תכניות ההכשרה יעסקו עוזרי מורים אשר עומדים בקריטריונים הבאים:

- 1) נמנים עם רשות המגשרים של בתי המשפט;
- 2) ניסיון מקצועי במגזרים ב - 15 מקרי גישור לפחות, לאחר שנmeno על רשות המגשרים של בתי המשפט;
- 3) הכשרה משלימה מתמשכת בתחום הגישור;
- 4) מוסד הלימוד יפרט גם כישורים נוספים של עוזרי המורים, כגון הוראה, מחקר ופרסומים בספרות המקצועית.

ג. מוסד הלימוד יגיש את קורות החיים של המורים ועוזרי המורים המלמדים בתכנית ההכשרה.

ד. הוועדה סבורה כי קיימת חשיבות, במידת הצורך, להעסיק מומחים בתחום ידע ייחודיים בתכנית ההכשרה, שהם בעלי ניסיון מקצועי מוכר בתחום מומחיותם.
נדרש כי מומחים אלה יהיו בעלי הבנה בהליכי גישור.

2. דרישות הוראה נוספת

במשך כל תכנית ההכשרה יהיה נוכח המורה האחראי, ואם קיימים יותר ממורה אחראי אחד - יהיה נוכח אחד מהם.

הועדה סבורה כי מן הרואין שאוטו מורה יהיה נוכח במשך כל ההכשרה, אך תתקבל גם האפשרות כי יותר ממורה אחד יש באחריות זו.

דו"ח ועדה הפישור

2. בקשה לאישור תכנית הכשרה

מוסד לימוד המבקש אישור לתוכנית הכשרה יגיש לוועדה בקשה אשר מתייחסת לכל הדרישות המופיעות בסעיף 4 (המלצות) בפרק ב' של דוח זה.
הנחיות להגשת הבקשה מצורפות כנספח ב' לדוח זה.